

Zes weken in de ban van stikstof

Van emotionele oproepen op social media tot onconventionele plannen van het kabinet. De stikstofcrisis blijft het nieuws beheersen, voorlopig nog zonder dat een uitkomst zich aftekent. Een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen. Voor wie door de bomen het zicht op het bos is kwijtgeraakt.

TEKST WICHERT KOOPMAN

• 25 september

Commissie-Remkes komt met een adviesrapport over de stikstofproblematiek.

• 1 oktober

Het eerste boerenprotest op het Malieveld in Den Haag.

• 4 oktober

Een onverwachte Kamerbrief over aanpak van de stikstofproblematiek. Hierin kondigt de minister onder andere aan dat er een vrijwillige saneringsregeling komt voor boeren in de buurt van Natura 2000-gebieden. Bij extern salderen (overdracht van stikstofrechten tussen bedrijven) wordt 30 procent afgeroomd. Bedrijven die stikstofrechten verkopen, leveren ook dier- en fosfaatrechten in.

• 8 oktober

Provincies – die verantwoordelijk zijn voor het verlenen van vergunningen – stellen beleidsregels op. Ze kijken daarbij af van de Kamerbrief.

• 10 oktober

In een gezamenlijk persbericht spreken de ketenpartijen, verenigd in de Taskforce Ammoniak, hun zorg uit over de gepresenteerde maatregelen. Ze stellen dat deze veel verder gaan dan het advies van de commissie-Remkes. Grootste pijnpunt is het plan voor ongelimiteerd extern salderen in combinatie met het uit de markt halen van fosfaatrechten.

• 14 oktober

Boerenprotest bij provinciehuizen. Vier provincies schorten maatregelen op.

• 16 oktober

Tweede landelijke boerenprotest bij het RIVM in Bilthoven en in Den Haag. De Kamer hoort experts over stikstof. Zij maken vooral duidelijk hoe ingewikkeld de problematiek is.

• 17 oktober

Kamerdebat over stikstof. De minister belooft vóór 1 december duidelijkheid.

• 21 oktober

Het ministerie meldt (via Twitter) dat er binnen de Europese regels geen ruimte is voor aanpassing van Natura 2000-gebieden.

• 25 oktober

De voorstellen voor een sectorplan van de Taskforce Ammoniak lekken voortijdig uit. De actiegroep Farmers Defence Force

Hoe 'fake nieuws' een bom legde onder de Taskforce Ammoniak

Ketenorganisatie ZuivelNL lag de afgelopen weken onder vuur met als voorlopig dieptepunt het imploderen van de Taskforce Ammoniak. Een week na een tumultueus verlopen vrijdag verschijnt er een open brief van voorzitter Jorrit Jorritsma. 'We hebben veel over ons heen gekregen, tot aan haatmails en bedreigingen toe. We hadden behoefte om duidelijkheid te bieden', reageert directeur Janine Luten, mede namens Jorritsma.

Tot de bewuste vrijdag 25 november werkte een brede coalitie (Biohuis, LTO Nederland, NAKJ, netwerk GRONDig, NMV, NZO en ZuivelNL) achter de schermen aan een alternatief plan om tegengas te geven aan de ingrijpende stikstofplannen van het kabinet.

De eerste haarscheurtjes in de samenwerking ontstonden toen de NMV dreigde met opstappen uit ZuivelNL naar aanleiding van een zinnetje in het rapport van de commissie-Remkes over een algemeenverbindendverklaring (avv). 'Ten onrechte werd een link gelegd met ZuivelNL. Alsof wij het in ons hoofd zouden halen om onze achterban iets op te leggen dat in hun eigen nadeel is ...', reageert Luten verontwaardigd.

De genadeklap voor de taskforce volgde op het lekken van conceptplannen waarmee de actiegroep Farmers Defence Force aan de haal ging. 'Iedereen wist dat de plannen nog niet definitief waren. Bovendien werd er via sociale media allerlei "fake news" verspreid,

bijvoorbeeld over de aanvraag van vergunningen voor emissiearme vloeren en het inleveren van latente ruimte. In no time stonden hier boeren voor de deur', vertelt Luten. 'We hebben met deze boeren een goed gesprek gehad, maar toen was het al te laat.' Toen LTO zich onder de druk terugtrok, viel het doek voor de Taskforce Ammoniak.

Voorlopig is de primaire sector, verenigd in een nieuw collectief, aan zet en staat ZuivelNL aan de zijlijn. Luten verwacht vroeg of laat weer te worden gevraagd om aan te haken. 'De Nederlandse melkveehouderij is groot geworden door samenwerking. Wij zijn ervan overtuigd dat ketensamenwerking de enige manier is om uit deze crisis te komen.'

Het massale boerenprotest op het Malieveld in Den Haag

(FDF) verspreidt via sociale media een pamflet waarin gesuggereerd wordt dat de voorstellen desastreuze gevolgen zullen hebben voor de melkveehouderij en roept op om bestuurders hier persoonlijk op aan te spreken. Boeren voeren vervolgens actie bij het hoofdkantoor van FrieslandCampina in Amersfoort en ZuivelNL in Den Haag. Onder de druk trekken NMV en LTO Nederland zich terug uit de taskforce en deze wordt daarmee opgeheven.

• 29 oktober

De Tweede Kamer roept minister Schouten op om snel werk te maken van de officiële erkenning van oplossingen om met techniek en managementmaatregelen de uitstoot van ammoniak terug te dringen.

• 30 oktober

Protest van de bouwsector in De Haag. Minister Schouten zegt toe om zo snel mogelijk te komen met een drempelwaarde om de bouw weer vlot te trekken. De NOS meldt dat er binnen het kabinet wordt gesproken over onconventionele plannen om de uitstoot van stikstof te reduceren. Zo zouden er enzymen moeten worden toegevoegd aan het voer. Chemieconcern DSM bevestigt dat het daarover in gesprek is met het ministerie.

• 1 november

FDF meldt dat er een gezamenlijk landbouwcollectief is gevormd waaraan alle belangenbehartigers in de primaire sector deelnemen. Het collectief gaat onder leiding van bestuurlijk zwaargewicht Aalt Dijkhuizen werken

aan een gezamenlijke aanpak van het stikstofdossier. Minister Schouten meldt dat het kabinet 500 miljoen euro reserveert voor de aanpak van de stikstofcrisis. Bovendien wil ze een wetenschappelijke commissie in het leven roepen die gaat kijken naar de metingen en modellen waarmee het stikstofbeleid wordt onderbouwd. Een klankbordgroep zal het werk van deze commissie volgen. Hiervoor wordt onder andere het kritische Mesdagfonds uitgenodigd. Schouten geeft ook aan dat de commissie-Remkes in december met een vervroegd tussentijds advies komt over weidegang en bemesting.

Het kabinet meldt in de week van 4 november meer bekend te maken over de maatregelen die worden getroffen om de woningbouw weer op gang te krijgen.